

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1902/2019
06.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дарко Благојевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде и државне управе, Државно веће тужилаца, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1. 3740/2017 од 22.01.2019. године, у седници одржаној дана 06.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1. 3740/2017 од 22.01.2019. године, у делу става другог изреке који се односи на накнаду штете на име уписнине у Адвокатску комору, тако што се жалба тужене у том делу **ОДБИЈА** и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П1. 2403/2015 од 23.05.2017. године у ставу трећем изреке.

Тужена се **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема пресуде.

У преосталом делу, ревизија тужиоца **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1. 2403/2015 од 23.05.2017. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади штету у виду изгубљене зараде коју би остваривао као заменик Апелационог тужиоца у Нишу за период од 01.01.2010. године до 29.05.2013. године, укупно 4.825.045,28 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене изреком од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да у корист тужиоца за исти период изврши обрачун и уплату доприноса обавезног осигурања надлежним фондовима по стопи и основици важећим на дан уплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади штету за упис у именик адвоката Адвокатске коморе у Нишу у износу од

287.516,00 динара са законском затезном каматом од 18.01.2010. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду штете на име закупнине пословног простора у износу од 4.000 евра у динарској противвредности са припадајућом законском затезном каматом. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да му тужена накнади штету на име премије осигурања од професионалне одговорности у износу од 4.974,00 динара са припадајућом законском затезном каматом. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев да се тужена обавезе да тужиоцу накнади штету у виду месечне чланарине плаћене Адвокатској комори у Нишу у износу од 37.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом. Ставом седмим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 573.226,00 динара, а на износ од 409.500,00 динара законску затезну камату од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1. 3740/2017 од 22.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке у односу на досуђене месечне износе накнаде штете због изостале зараде, у ставовима другом, четвртим, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на досуђене износе зараде исплати законску затезну камату почев од сваког 1. у месецу за претходни месец до коначне исплате, а у преосталом делу је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате одбијен као неоснован. Првостепена пресуда је преиначена у ставу трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да му тужена накнади штету у износу од 287.516,00 динара са законском затезном каматом од 18.01.2010. године до исплате, на име накнаде за упис у именик адвоката Адвокатске коморе у Нишу. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка из става седмог изреке првостепене пресуде тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 569.226,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 405.500,00 динара почевши од извршности пресуде до исплате, док је у преосталом делу захтев тужиоца за накнаду парничних трошкова одбијен као неоснован.

Против другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу чл. 408. и 403. став 2. тачка 2. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био заменик Окружног јавног тужиоца у Нишу до 31.12.2009. године. Према одлуци Државног већа тужилаца од 15.12.2009. године, тужилац није реизабран на дужност заменика тужиоца. Приговор тужиоца против ове одлуке одбијен је као неоснован. У поновном поступку након одлуке

Уставног суда, Државно веће тужилаца је одлуком од 20.08.2011. године одбило приговор тужиоца као неоснован. Одлуком Уставног суда 28.02.2013. године усвојена је уставна жалба тужиоца, а 29.04.2013. године тужилац је изабран за заменика Апелационог тужиоца у Нишу. Дана 29.05.2013. године тужилац се није јавио на дужност у тужилаштву, већ је наставио са обављањем адвокатске делатности, којом се бави од 18.01.2010. године када је уписан у именик Адвокатске коморе у Нишу. Тужилац је у овој парници тражио накнаду материјалне штете за период од 01.01.2010. године до 29.05.2013. године, због незаконитог рада органа тужене.

Првостепеном пресудом је усвојен тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у виду изгубљене зараде за спорни период, и уплату доприноса обавезног осигурања, као и за накнаду штете у висини уплаћеног износа за упис у адвокатску комору. Тужбени захтев је одбијен у делу који се односи на накнаду штете за закупнину пословног простора, за премију осигурања од професионалне одговорности и за месечну чланарину уплаћену Адвокатској комори у Нишу.

Побијаним делом другостепене пресуде потврђена је првостепена пресуда у односу на наведене видове материјалне штете, осим у делу који се односи на адвокатску уписнину, у ком делу је преиначена првостепена пресуда и тужбени захтев одбијен. По оцени другостепеног суда, тужилац није претрпео штету због незаконите одлуке органа тужене, јер се дана 29.05.2013. године након одлуке Државног већа тужилаца којом је изабран за заменика Апелационог тужиоца у Нишу, није јавио на дужност у том тужилаштву, већ је наставио са обављањем адвокатске делатности, па му не припада право на накнаду плаћене уписнине.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право у делу који се односи на накнаду материјалне штете у висини уплаћене уписнине за обављање адвокатске делатности.

Правни основ потраживања тужиоца заснива се на одговорности државе за незаконит и неправилан рад њених органа (члан 35. став 2. Устава Републике Србије) и члану 172. став 1. ЗОО, којим је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Тужилац се за адвокатску професију определио 18.01.2010. године, након одлуке Државног већа тужилаца од 15.12.2009. године којом је одбијен његов приговор на одлуку којом није реизабран на дужност заменика тужиоца. У оваквим околностима, издатак по основу адвокатске уписнине представља материјалну штету на страни тужиоца за коју је одговорна тужена, јер се одлука тужиоца о бављењу адвокатуром може сматрати изнуђеном одлуком ради обезбеђивања егзистенције тужиоца и његове породице. Како се право на бављење адвокатуром стиче доношењем одлуке о упису у именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве, а Адвокатска комора на основу јавног овлашћења одлучује о захтеву за упис у именик адвоката, при чему је полагање адвокатске заклетве условљено уплатом трошкова уписа у именик адвоката, чију висину одређује Адвокатска комора Србије, то произилази да уплата трошкова уписа у именик адвоката, иако није услов за бављење адвокатуром већ само за полагање адвокатске заклетве, представља посебан услов за бављење адвокатуром, како то произилази и из одлуке Уставног суда

1480 од 20.02.2014. године. Зато овај посебан издатак уплаћен Адвокатској комори представља вид стварне штете за коју одговара тужена, у смислу члана 172. ЗОО, јер је штета настала незаконитим одлукама органа тужене. Зато је другостепена пресуда у овом делу преиначена и потврђена првостепена пресуда којом је тужбени захтев тужиоца усвојен у наведеном делу.

Међутим, одлучујући о преосталом делу тужбеног захтева који се односи на трошкове у вези обављања адвокатске делатности, другостепени суд је правилно применио материјално право када је у том делу потврдио првостепену пресуду којом је тужбени захтев одбијен.

Наиме, адвокат је дужан да Адвокатској комори плаћа чланарину и друге материјалне обавезе за време обављања адвокатске делатности, али наведени трошкови тужиоца нису у вези са незаконитим радом органа тужене, јер произлазе из обављања адвокатске делатности, што се односи и на закупнину пословног простора, па је правилан закључак нижестепених судова да тужена није у обавези да по овим видовима тужиоцу накнади штету.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка донета је у складу са чл. 153. став 2, 163. став 2. и 165. ЗПП и важећом Адвокатском тарифом, у односу на трошкове ревизије који су опредељени по врсти и износу, у складу са делимичним успехом тужиоца у парници.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић